

**ການເລົ່າເລື່ອງກ່ຽວກັບພູມ
ອາກາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ**

ແມ່ນຫຍັງຄືສິ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້
ເລື່ອງພູມອາກາດ ເປັນທີ່ຫນ້າ
ສົນໃຈ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ຟັງ
ຢາກມີສ່ວນຮ່ວມ?

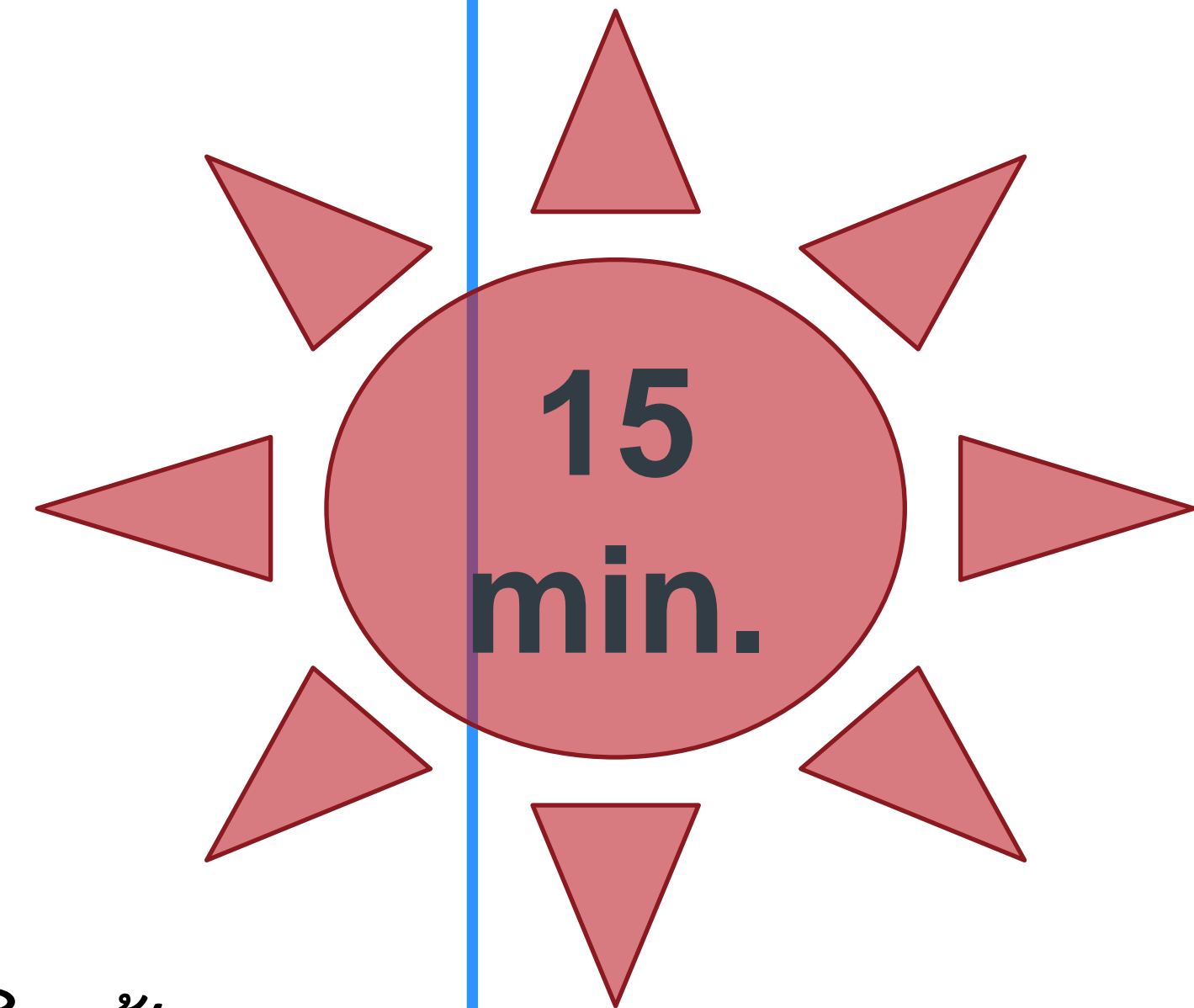
ກິດຈະກຳເຮັດວຽກເປັນກຸ່ມ

ໜ້າທີ່:

- ແບ່ງເປັນ 5 ກຸ່ມ.
- ໃຫ້ຄິດຫາເລື່ອງ ກ່ຽວກັບຜູ້ມອາກາດ ທີ່ທ່ານມັກ ແລະ ຈີ່ຈຳໄດ້. ຫຼື ຄົນຫາ ເພື່ອທົບທວນຄືນ.

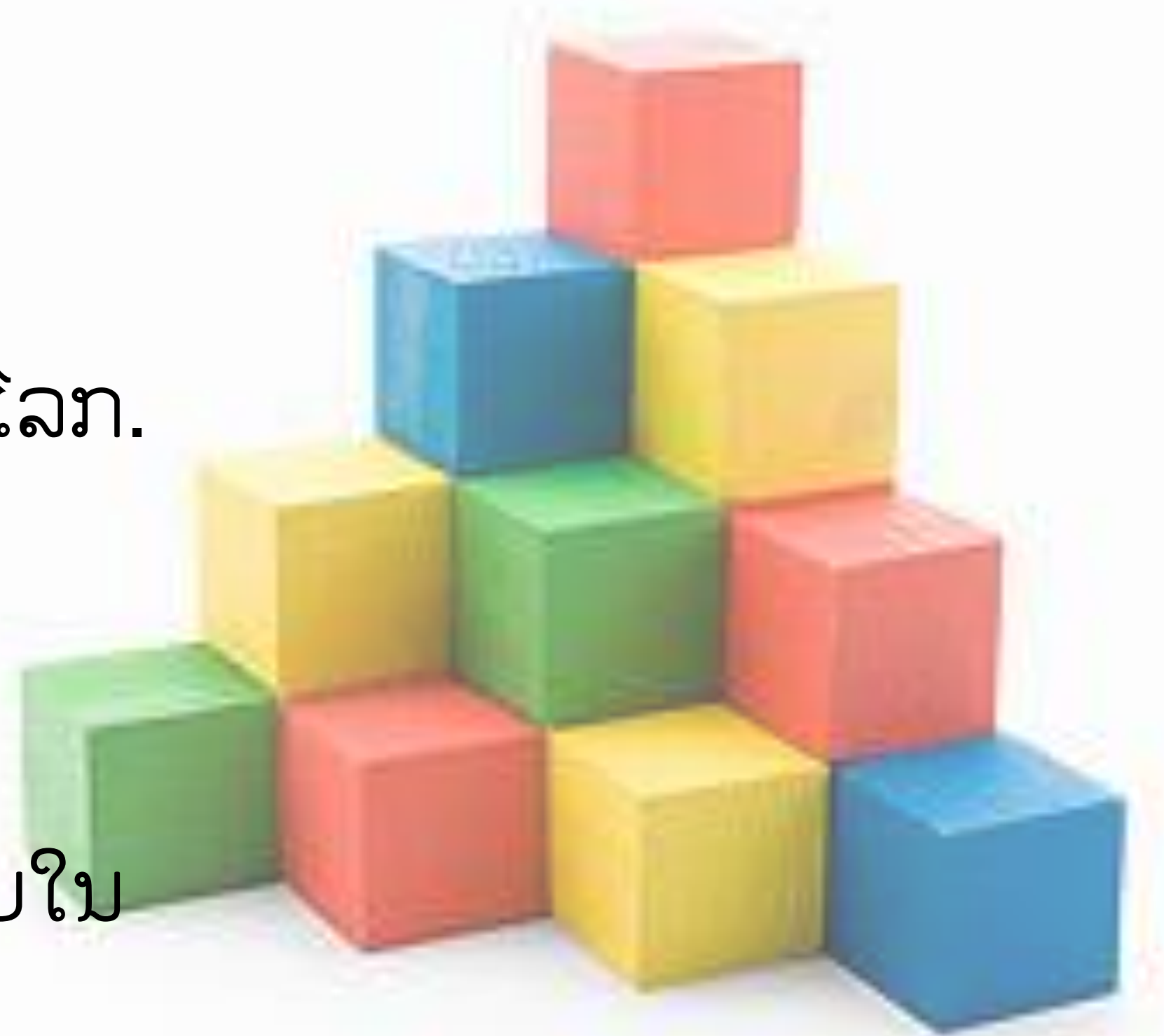
ສິນທະນາກ່ຽວກັບຄຳຖາມຕໍ່ໄປນີ້:

- ເປັນຫຍັງທ່ານຈຶ່ງມັກຜູ້ມອາກາດແບບນັ້ນ?
- ໃຫ້ບອກຈຸດເດັ່ນພິເສດ ຂອງຜູ້ມອາກາດ ທີ່ທ່ານມັກ?.
- ອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນໃນການເລົ່າເລື່ອງກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າ ອາກາດ ຄວນປະກອບມີຫຍັງແດ່?
- ມີສິ່ງໃດແດ່ທີ່ເຮັດໃຫ້ ບົດເລື່ອງກ່ຽວກັບຜູ້ມອາກາດ ບໍ່ເປັນທີ່ໜ້າຈິດຈຳ?

ອົງປະກອບທີ່ສໍາຄັນຂອງ ບົດເລື່ອງ ພູມອາກາດ

- ເຊື່ອມໂຍງຂໍ້ພິສູດທາງວິທະຍາສາດ ກັບເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນແທ້ຈິງໃນໂລກ.
- ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບທໍາມະຊາດ.
- ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບມະນຸດ.
- ເບິ່ງສາເຫດຂອງຜົນກະທົບທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນອະດີດ ລວມໄປເຖິງຜົນກະທົບໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ແນວໂນ້ມຂອງຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ.
- ສະໜອງການແກ້ໄຂທີ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ / ການຕອບສະໜອງ / ວິທີການໃນຕໍ່ໜ້າ.

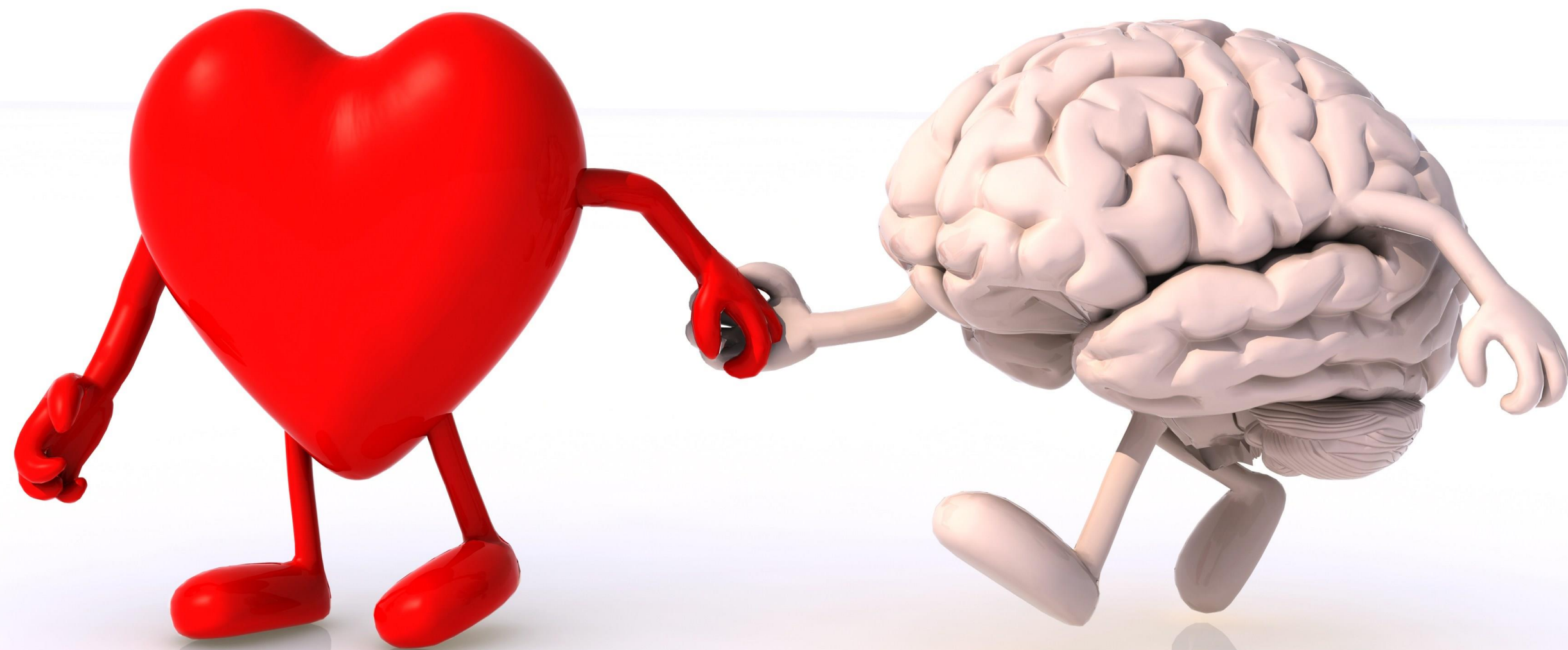

ບົດເລື່ອງ ທີ່ມີໃຈຄວາມ ຊຸບຊຸ້ນ ໃຫ້ກາຍເປັນ ສິ່ງທີ່ຮູ້ສຶກວ່າ:

- ເປັນສ່ວນຕົວ.
- ທ້ອງຖິ່ນ.
- ຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ.
- ມີແນວທາງໃນການແກ້ໄຂ.

ວິທະຍາສາດ ແລະ ຄວາມເປັນຈິງທີ່ຖືກຕ້ອງ ແມ່ນສໍາ
ຄັນ, ແຕ່ທ່ານຈໍາເປັນຕ້ອງເຊື່ອມໂຍງຄວາມຮູ້ສຶກກັບ
ຜູ້ຊົມຂອງທ່ານ.

ທ່ານຈະນໍາສະເໜີ
ຄວາມເປັນຈິງແນວໃດ
ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ຄົນມີຄວາມ
ສົນໃຈ?

ບໍ່ຄວນເວົ້າກວ້າງເກີນໄປ.

ຄວນຈຳກັດຈຸດສຸມຂອງທ່ານໃຫ້
ແຄບລົງ.

ຫົວຂໍ້ ຫລື ເລື່ອງລາວ? ກວ້າງ ຫລື ຈຸດສຸມ?

ພາຍຸຮຸນແຮງ.

ພຶດຜົນລະປຸກ ຂອງຊຸມຊົນຢູ່ເຂດທົ່ງພຽງຊົນນະບົດ ຖືກ
ຜົນກະທົບຈາກໄພນໍ້າຖ້ວມ.

ອາຍຜິດເຮືອນແກ້ວ.

ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບພູມອາກາດ
ຂອງ ສປປ ລາວ.

ເຖິງວ່າຈະມີການເຕືອນຈາກນັກວິທະຍາສາດ,
ແຕ່ການປ່ອຍ ອາຍກາສ CO2 ໃນອາຊີ
ຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ຍັງເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ຍ້ອນ
ມີການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງໂຮງງານໄຟຟ້າຖ່ານຫີນ.

ສປປ ລາວ ແລະ ອັງກິດ ໄດ້ລົງນາມ
ໃນຂໍ້ຕົກລົງ ເພື່ອຊຸກຍູ້ຄວາມ
ພະຍາຍາມໃນຫຼຸດການປ່ອຍ
ອາຍກາສ CO2.

ນໍ້າຖ້ວມ ຢູ່ ປະເທດປາກີສະຖານ.

ຊາວປາກີສະຖານ ຕ້ອງ
ພະຍາຍາມຝື່ນຝູ່ສິ່ງທີ່
ເສຍຫາຍຫຼັງຈາກນໍ້າ
ຖ້ວມ.

ນ້ຳຖ້ວມ ຢູ່ ປະເທດປາກີສະຖານ: ການປ່ຽນແປງສະພາບ ດິນຟ້າອາກາດ ອາດເຮັດໃຫ້ຜົນກະທົບຮຸນແຮງຂຶ້ນ.

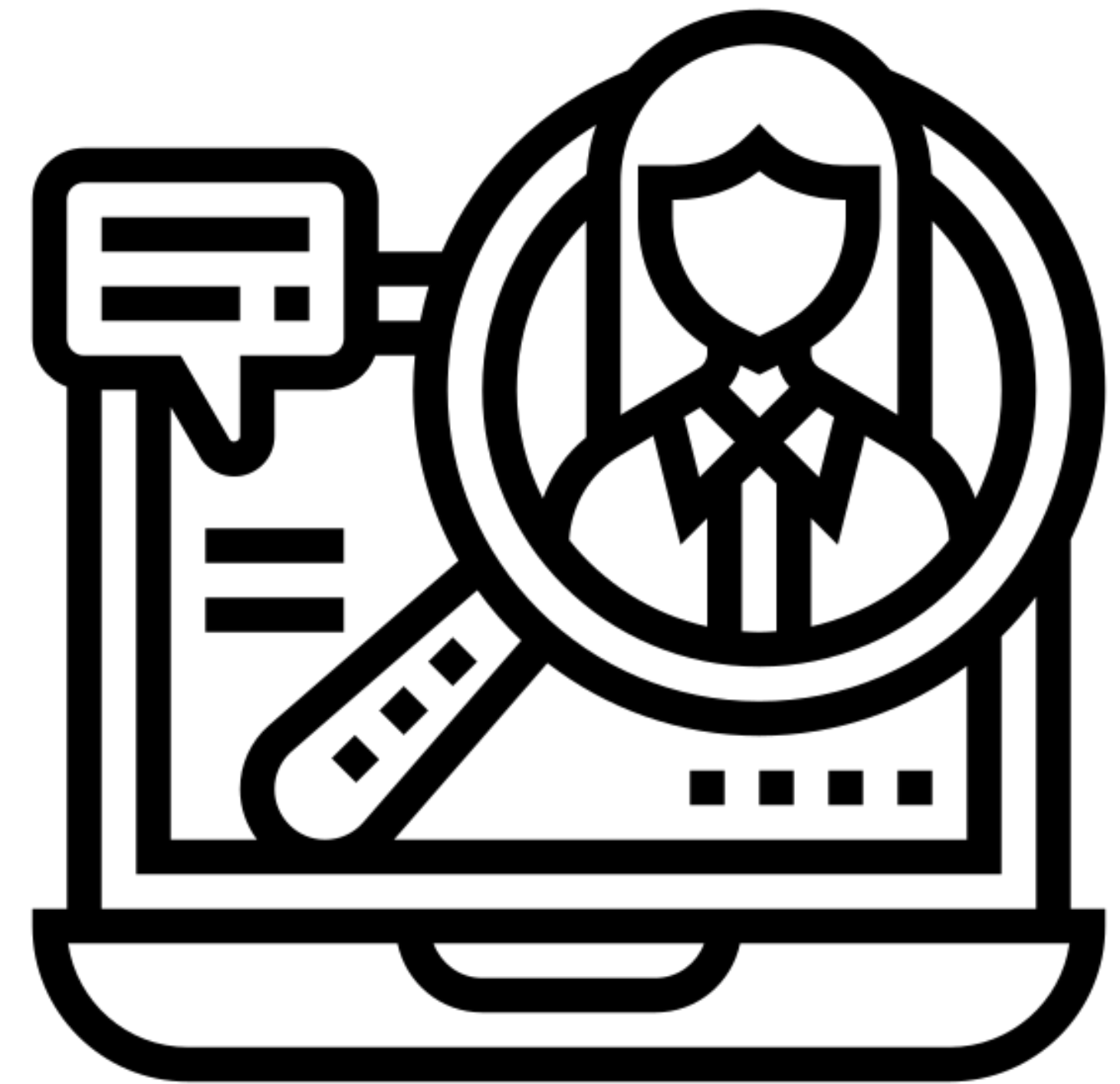

© Fareed Khan/AP Photo/picture alliance

**ເຄັດລັບ ໃນການຂຽນບົດ
ເລື່ອງເລົ່າ ກ່ຽວກັບ ໝູນ
ອາກາດ ໃຫ້ດີຂຶ້ນ.**

ຮູ້ຈັກຜູ້ຊົມຂອງທ່ານ.

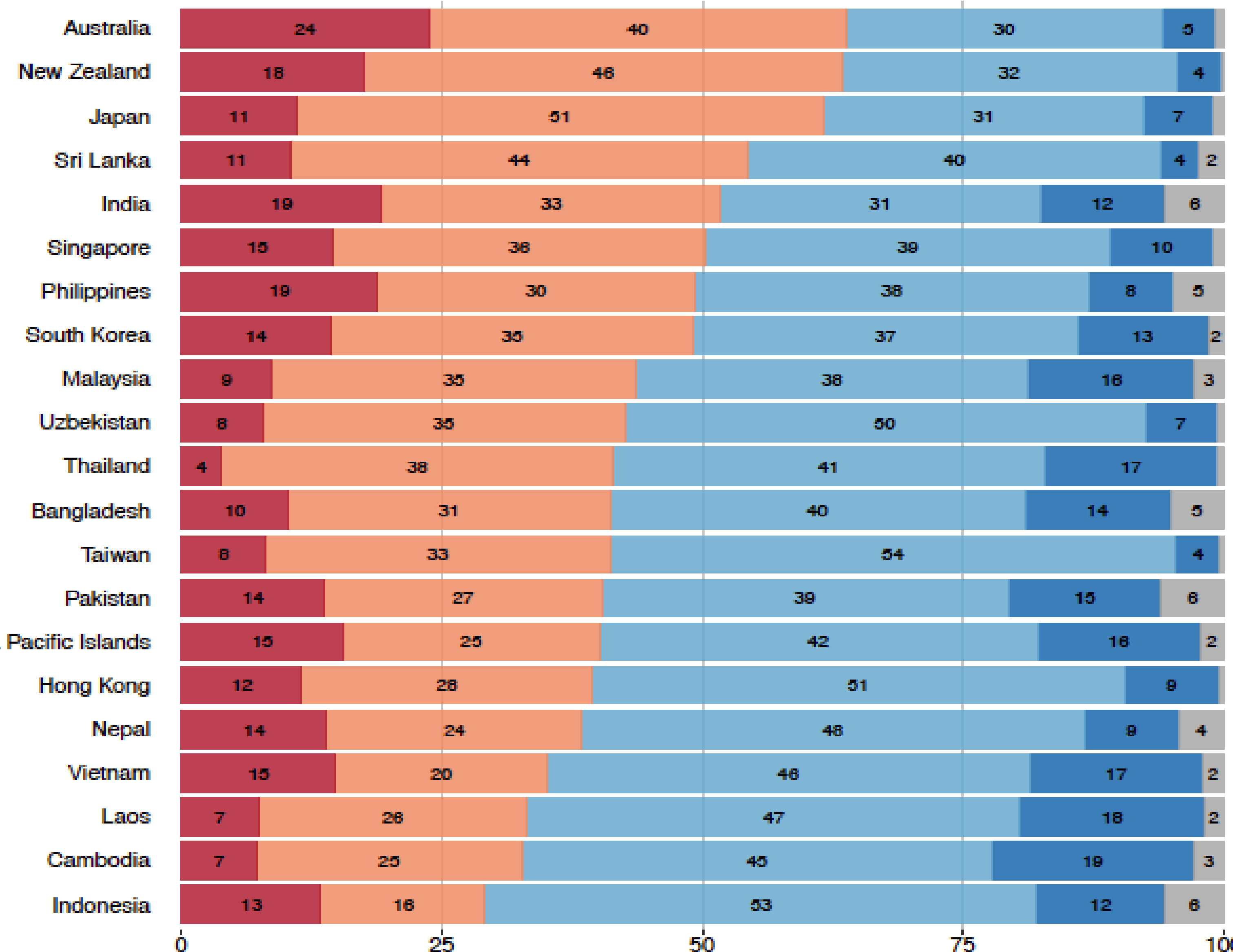
- **ໃຜແມ່ນຜູ້ອ່ານ / ຜູ້ຟັງ / ຜູ້ເບິ່ງ ຂອງທ່ານ?**
- ພວກເຂົາຮູ້ກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດຫຼາຍໜ້ອຍພຽງໃດ?
- ພວກເຂົາສົນໃຈກ່ຽວກັບຫຍັງ?
- ພວກເຂົາອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຕໍ່ກັບເຂົາເຈົ້າເອງແນວໃດ?

Knowledge about climate change

Asia & the Pacific

■ I know a lot about it ■ I know a little about it ■ No response
■ I know a moderate amount about it ■ I have never heard of it

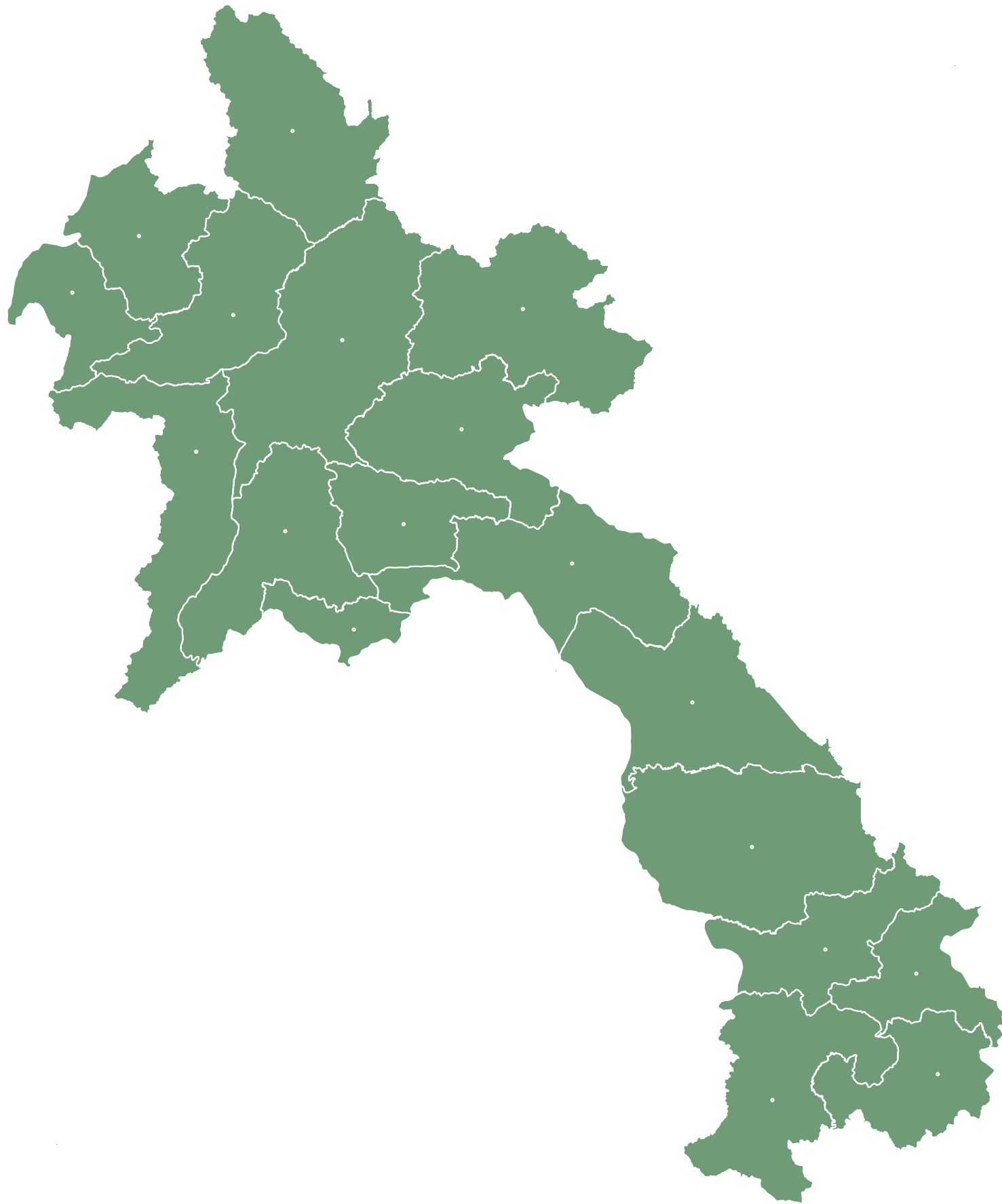

ຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບການ
ປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າ
ອາກາດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ.

- 7% ຮູ້ຫຼາຍ
- 26% ຮູ້ປານກາງ
- 47% ຮູ້ໜ້ອຍດຽວ
- 18% ບໍ່ຮູ້ເລີຍ

ຄໍາຕອບອື່ນໆທີ່ກ່ຽວກັບ ສປປ ລາວ.

ທ່ານຄິດວ່າການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດກໍາລັງເກີດຂຶ້ນ ຫຼື ບໍ່?

- 71% ແມ່ນ
- 4% ບໍ່
- 24% ບໍ່ຮູ້

ທ່ານກ້າວິນຕໍ່ກັບການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດຫຼາຍໜ້ອຍປານໃດ?

- 30% ກ້າວິນຫຼາຍ
- 41% ກ້າວິນໜ້ອຍໜຶ່ງ
- 19% ບໍ່ຄ່ອຍກ້າວິນ
- 8% ບໍ່ກ້າວິນເລີຍ

ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດຈະສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ບຸກຄົນ ຫຼື ບໍ່?

- 37% ມີຜົນກະທົບຫຼາຍ
- 33% ມີຜົນກະທົບປານກາງ
- 12% ມີຜົນກະທົບໜ້ອຍໜຶ່ງ
- 5% ບໍ່ມີຜົນກະທົບເລີຍ

ລະບຸຄໍາສັບສະເພາະ ຂອງທ້ອງຖິ່ນນັ້ນໆ.

- ທ່ານຮູ້ບໍ່ວ່າ Athropocene, decarbonization, UNFCCC ໝາຍເຖິງຫຍັງ?
- **ຜູ້ຊົມຂອງທ່ານອາດບໍ່ຮູ້.**
- ຖາມແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງຂໍ້ມູນເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ເຂົ້າໃຈງ່າຍ.
- ຖ້າທ່ານບໍ່ເຂົ້າໃຈ, ຂໍໃຫ້ພວກເຂົາອະທິບາຍຄືນໃໝ່ອີກຄັ້ງ.

ເປົ້າໝາຍ: ຄວາມເຂົ້າໃຈ

ເຮັດຂຶ້ນມາເພື່ອ ແລະ ກ່ຽວກັບຜູ້ຄົນ.

- ເອົາຄົນເປັນໃຈກາງ.
- ເຮັດໃຫ້ບົດເລື່ອງຫຍໍ້ມີຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັນ.
- ປັບເອົາບັນຫາເລື່ອງມະຫາພາກ ໃຫ້ມາເປັນເລື່ອງໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ.
- ໃສ່ຂໍ້ມູນຕ່າງໆທີ່ຜູ້ຊົມຈະເຂົ້າໃຈໄດ້ງ່າຍ: *(ລາຄາ ເຂົ້າຈີ່, ນໍ້າມັນ, ເຂົ້າ...)*

ການເນື້ອເລື່ອງ ແລະ ມີລັກສະນະ ທີ່ໜ້າສົນໃຈ

Migrants face changing climate

PUBLISHED : 1 JUL 2018 AT 05:22

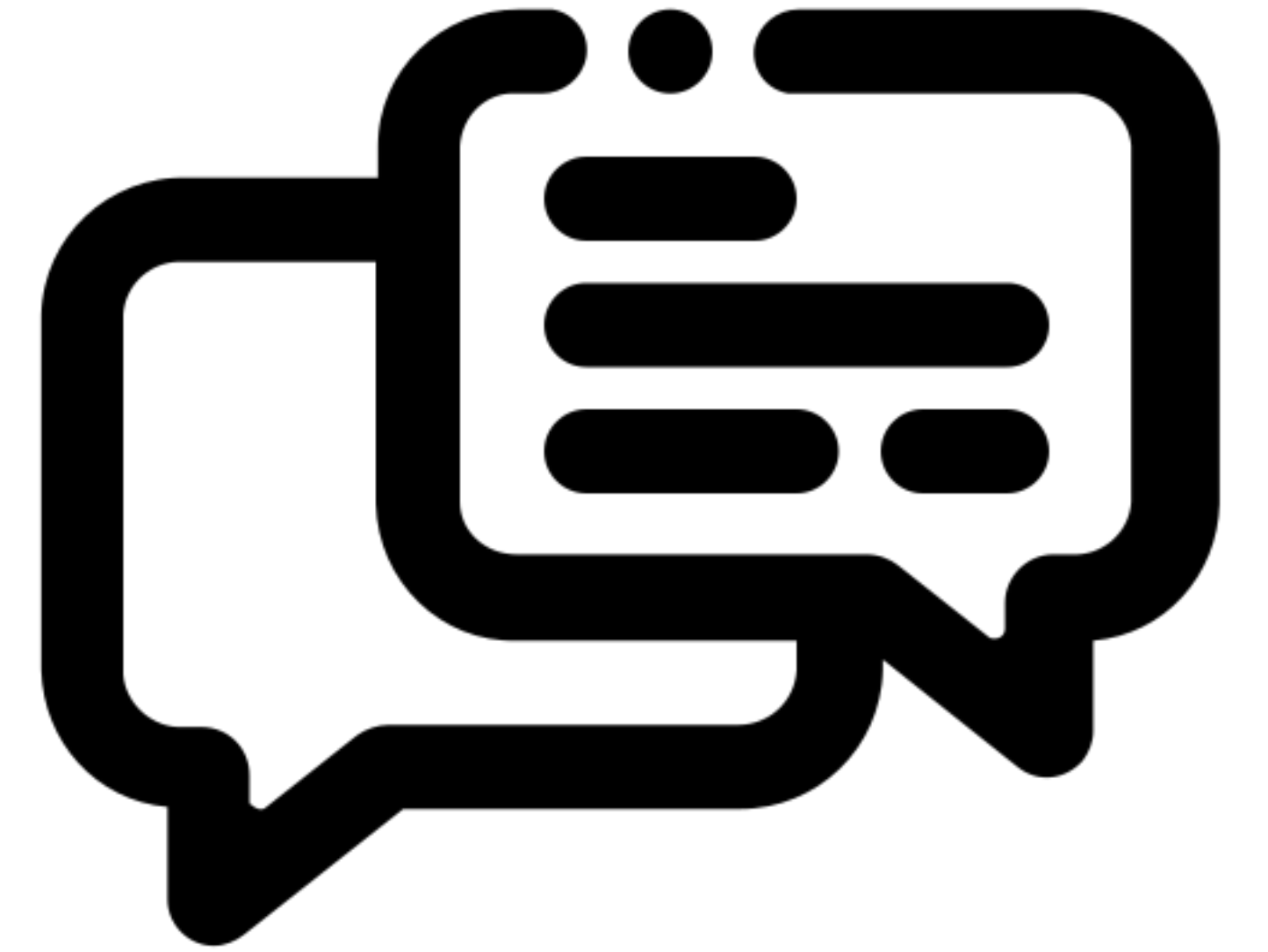
NEWSPAPER SECTION: SPECTRUM
WRITER: PARITTA WANGKIAT

taking stock: Farmers harvest hay in dry season and store it for feeding animals in Kang Meas district, Kampong Cham province, Cambodia. In recent years, farmers have experienced extreme weather — one of several factors that lower yields in rice farming. Many farmers migrate from villages seeking better economic opportunities in cities. Thailand is one of the most popular destinations.

- UNHCR ກ່າວວ່າ 20 ກວ່າລ້ານຄົນ ຕ້ອງໄດ້ ຍົກຍ້າຍອອກຈາກທີ່ພັກອາໄສ ເນື່ອງຈາກການ ປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດໃນແຕ່ລະປີ.
- ແຕ່ຂໍ້ມູນບົດເລື່ອງ ທີ່ເປັນຮູບແບບທາງດ້ານ ສະຖິຕິ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສັບສົນໄດ້.
- ໃຫ້ເລົ່າເລື່ອງຂອງຄອບຄົວໃດໜຶ່ງກໍພຽງພໍແລ້ວ.

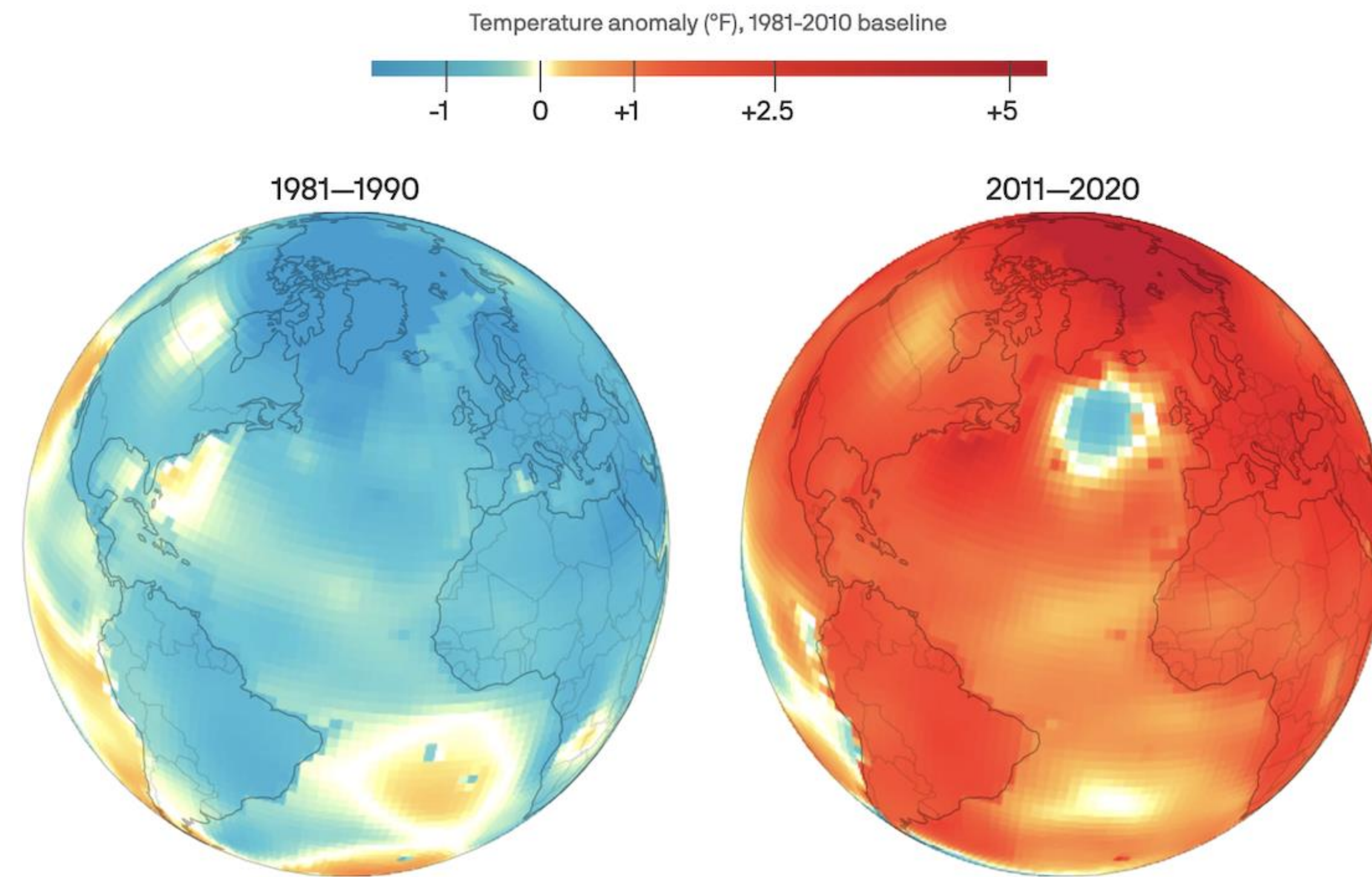
ອ້າງອີງເຖິງ ຄໍາເວົ້າທີ່ແຕກ ຕ່າງກັນ ມາສົນທະນາ.

- ສົນທະນາກັບຜູ້ຊ່ຽວຊານ ແລະ ຜູ້ສ້າງນະໂຍບາຍ.
- ແມ່ນໃຜໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງ? ແມ່ນໃຜທີ່ມີທັດສະນະ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ?
- ຄິດກ່ຽວກັບ ເພດ ແລະ ລຸ້ນຕ່າງໄປ.
- ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງສຽງ (ຂໍ້ມູນ) ເຮັດໃຫ້ບົດເລື່ອງມີຄວາມລະອຽດ ແລະ ອຸດົມສົມບູນຂຶ້ນ.

ການໃຊ້ຮູບພາບ.

- ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສັບສົນ ໂດຍການໃຊ້ຮູບພາບປະກອບ ເພື່ອອະທິບາຍໃຫ້ເຂົ້າໃຈງ່າຍຂຶ້ນ.
- ໃຫ້ຖາມຕົວເອງສະເໝີວ່າ: “ເຮັດແນວໃດ ເຮົາຈິ່ງຈະສາມາດເຫັນຮູບພາບນີ້?”
- ຮູບພາບ, ວິດີໂອ, ກຣາຟ/ແຜນຜັງ, ພາບແຕ້ມ, ແຜນທີ່, ແຖບທາງຂ້າງ.

ຊອກຫາຮູບພາບທີ່ດີ ເພື່ອນຳມາເປັນຮູບ ພາບເລີ່ມຕົ້ນ.

ການສະແດງພາບຂໍ້ມູນ.

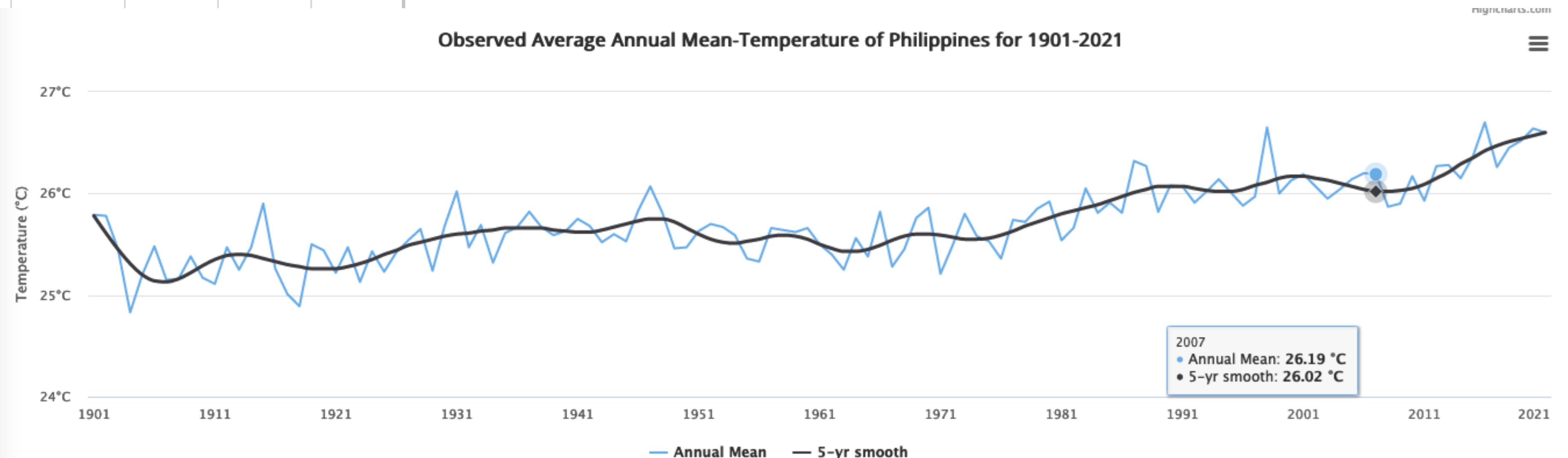
Observed Average Seasonal Mean Temperature

The identified sub-national units with the highest and lowest me

Units: °C	1991-2020			
	DJF	MAM	JJA	SON
Country: Philippines	25.07	26.86	26.47	26.13
Highest: Region V (Bicol region)	25.82	27.60	27.97	27.28
Lowest: Cordillera Administrative region (CAR)				

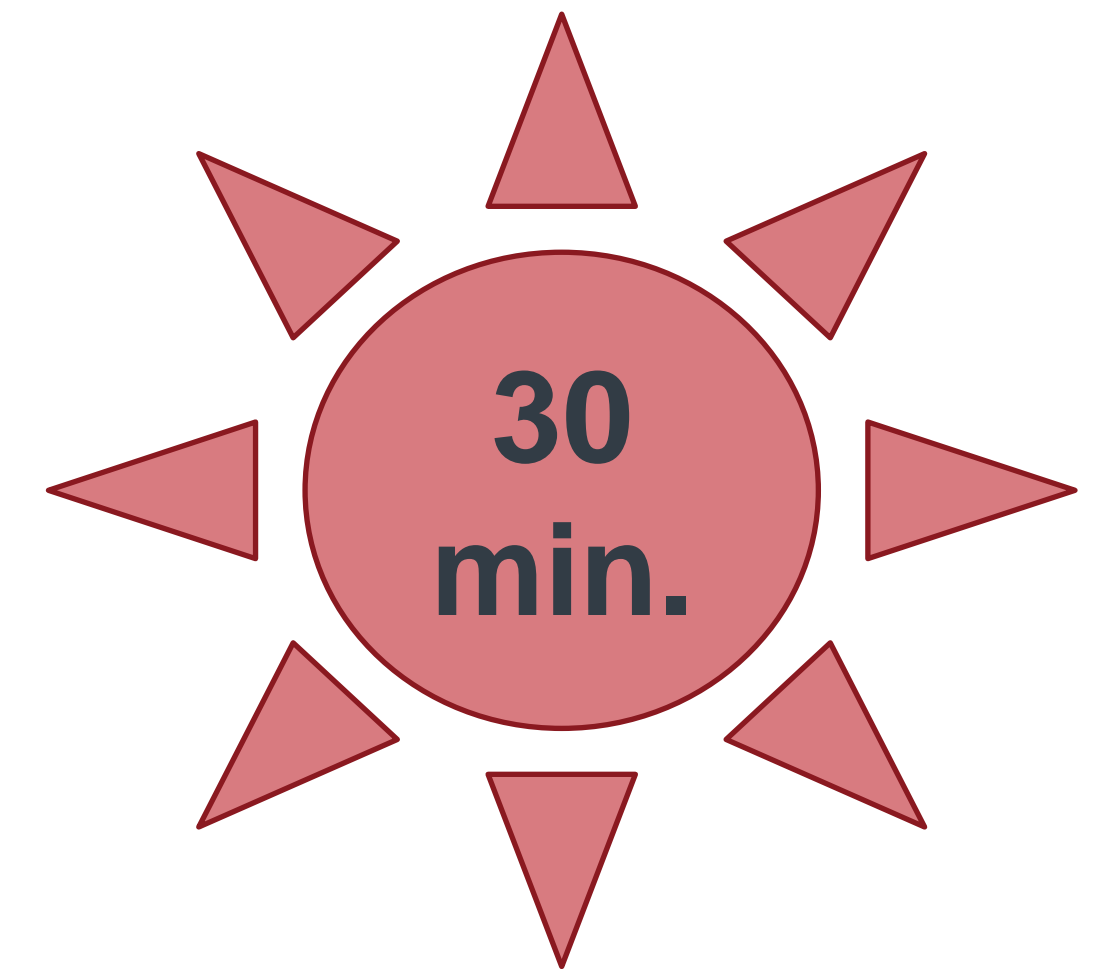
- ນໍາສະເໜີຂໍ້ມູນທີ່ສັບສົນ ໃຫ້ເປັນຮູບແບບທີ່ເຂົ້າໃຈງ່າຍ.
- ດຶງດູດຄວາມສົນໃຈຈາກຜູ້ອ່ານຫຼາຍຂຶ້ນ.
- ຊ່ວຍໃຫ້ເຫັນພາບລວມທີ່ກວ້າງຂຶ້ນ.

Observed Average Annual Mean-Temperature of Philippines for 1901-2021

ເຮັດວຽກເປັນກຸ່ມ – ເຮັດໃຫ້ງ່າຍ ແລະ ມີລາຍລະອຽດ
ທີ່ກ່ຽວກັບຄົນ.

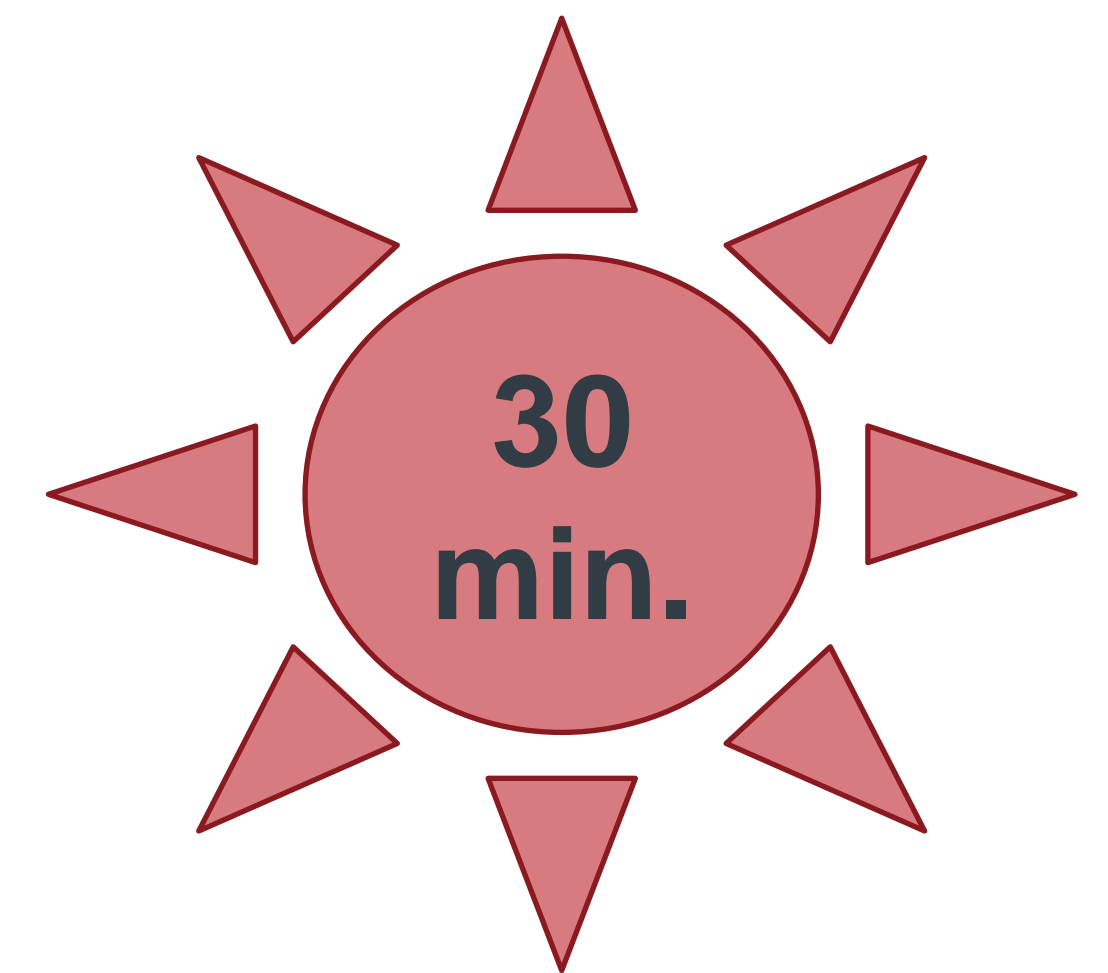
- ເຮັດວຽກພາຍໃນກຸ່ມ .
- ລອງພິຈາລະນາເລື່ອງທີ່ສັບສົນເຫຼົ່ານີ້, ເລືອກກຸ່ມ
ເປົ້າໝາຍ, ຂຽນປະໂຫຍກສັ້ນໆ ທີ່ເຂົ້າໃຈງ່າຍ
ແລ້ວບອກໃຫ້ພວກເຮົາຮູ້ວ່າ ທ່ານຈະສິນທະນາ
ກັບໃຜ ແລະ ທ່ານຈະໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນກັບຜູ້ຄົນ
ແນວໃດ?

ເຮັດວຽກເປັນກຸ່ມ – ເຮັດໃຫ້ງ່າຍ ແລະ ມີລາຍລະອຽດ ທີ່ກ່ຽວກັບຄົນ

ກຸ່ມ 1: ບັນດາຜູ້ແທນທີ່ກອງປະຊຸມ COP29 ຈະປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບ
ຄວາມຍຸຕິທຳ ຂອງພູມອາກາດ ຢູ່ໃນຍຸກ ແອນໂທຣໂປຊິນ (ຍຸກທີ່ມະນຸດ
ຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງ ແລະ ສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບໂລກ). ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງໄດ້ຮັບ
ມອບໝາຍ ໃຫ້ເຮັດການແຍກລະຫວ່າງ ການຈະເລີນເຕີບໂຕທາງດ້ານ
ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເປັນການພັດທະນາ
ເສດຖະກິດທີ່ມີຄວາມຍືນຍົງໃນອະນາຄົດ.

ກຸ່ມ 2: ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າທ່າແຮງຂອງ ສປປ ລາວ ໃນການດຳເນີນ
ໂຄງການ ກັກເກັບກາສ ກາກໂບນິກ (CO2) ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງ
ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ. ມີການວາງແຜນໂຄງການປູກປ່າ ພ້ອມທັງການ
ເຮັດກະສິກຳໃນພື້ນທີ່ປ່າ ທີ່ອາດຈະຊ່ວຍໃຫ້ຊຸມຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນສາມາດ
ເຮັດການປູກຝັງ ແລະ ເກັບກ່ຽວຜົນລະປູກໄດ້ຢ່າງຍືນຍົງ.

ຈາກ ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ສູ່ ລະດັບໂລກ / ຈາກ ລະດັບໂລກ ສູ່
ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ.

VS

ຈາກ ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ສູ່ ລະດັບ ໂລກ.

ຖ້າຫາກເລື່ອງ ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ, ຈະຕ້ອງເຮັດໃຫ້
ມັນຢູ່ໃນບໍລິບົດ ທີ່ໃຫຍ່ກວ່ານັ້ນ ເຊັ່ນ:

- ເລື່ອງນີ້ກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນຫາລະດັບມະຫາພາກໄດ້
ແນວໃດ?
- ເລື່ອງນີ້ກ່ຽວຂ້ອງກັບເຫດການທີ່ຄ້າຍຄືກັນໃນພາກພື້ນ
ຫຼື ທົ່ວໂລກ ໄດ້ແນວໃດ?
- ສາເຫດ / ຜົນກະທົບ ແມ່ນຢູ່ນອກເຫນືອຈາກໃນພື້ນທີ່
ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ບໍ່?

The ecological roots of India's farming crisis

The storming of the Red Fort in Delhi marked a dramatic escalation to months of protest to new farm laws. Could a more sustainable form of agriculture be part of the solution?

Sameeratmaj Mishra

For months, farmers have been blocking highways and gathering in New Delhi to protest agricultural reforms

- ຂະຫຍາຍເລື່ອງລາວໃນລະດັບ ທ້ອງຖິ່ນ ໄປສູ່ການເລົ່າເລື່ອງທີ່ ກວ້າງຂວາງຂຶ້ນ ກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍ ແລະ ພູມອາກາດ.
- ສຶກສານະໂຍບາຍພາຍໃນປະເທດ, ຜົນກະທົບຕໍ່ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານ ຊີວະນາໆພັນ, ການຂາດແຄນນໍ້າ, ໄພແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ໄພນໍ້າຖ້ວມ.

ຈາກ ລະດັບໂລກ ສູ່ ລະດັບ ທ້ອງຖິ່ນ.

ໃຫ້ພິຈາລະນາຫົວຂໍ້ ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າ
ອາກາດໂດຍທົ່ວໄປກ່ອນ. ບາງທີອາດມີການສຶກສາ
ໃໝ່ຈາກຄະນະກຳມະການລະຫວ່າງລັດຖະບານ ວ່າດ້ວຍ
ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ (IPCCC) ຫຼື ຄຳ
ຖະແຫຼງການ ຈາກກອງປະຊຸມ COP.

ລະບຸບັນຫາໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ:

- ບັນຫານັ້ນ ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຊຸມຊົນໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ
ແນວໃດ?
- ໜ່ວຍງານລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ດຳເນີນການຮັບມື/ແກ້ໄຂ
ແນວໃດຕໍ່ກັບບັນຫານີ້?

បំណងបំណងឥទ្ធិពល!

ພາຍຸ ແລະ ການຍ້າຍຖິ່ນຖານ.

ທ່ານເປັນນັກຂ່າວ ຂອງໜັງສືພິມແຫ່ງໜຶ່ງ ໃນແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ, ເຊິ່ງຢູ່ທີ່ນັ້ນ ໄດ້ມີພາຍຸ ຮ້າຍແຮງພັດເຂົ້າມາ ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ຕ້ອງໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍໄປຢູ່ໃນເຂດຫ່າງ ໄກສອກຫຼີກ. ບັນນາທິການຂອງທ່ານ ຕ້ອງການໃຫ້ທ່ານເລົ່າເລື່ອງ ແລະ ລົມກັບຄອບຄົວຜູ້ໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບ.

ພາຍຸ ແລະ ການຍ້າຍຖິ່ນຖານ.

ທ່ານຈະລາຍງານເລື່ອງນີ້ແນວໃດ? ເນື້ອຫາຫລັກຂອງທ່ານຄວນແມ່ນຫຍັງ? ທ່ານຈະລົມກັບໃຜ?

ທ່ານອາດຈະລວມອົງປະກອບໃດໜຶ່ງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເລື່ອງນັ້ນເຂົ້າໃຈໄດ້ງ່າຍ ແລະ ກ່ຽວຂ້ອງກັບຜູ້ອ່ານໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ວິທີການຊອກຫາ ເລື່ອງລາວກ່ຽວກັບ ບັນຫາສີ່ຂຽວ.

- ຕິດຕາມແນວໂນ້ມ ພູມອາກາດ ແລະ ການຄົ້ນຄວ້າທັງໃນ ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລະດັບໂລກ.
- ຕິດຕໍ່ພົວພັນ ກັບກຸ່ມທີ່ເຮັດກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ພູມ ອາກາດ.
- ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ ແລະ ກອງປະຊຸມສຸດຍອດດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ.
- ຕິດຕາມການເຄື່ອນໄຫວ ກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍ ແລະ ກິດຈະກຳ ຂອງລັດຖະບານ.
- ລົງຢ້ຽມຢາມຊຸມຊົນໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.
- ນຳໃຊ້ສື່ສັງຄົມອອນລາຍໃນການຊອກຫາຂໍ້ມູນ.

ຂໍຂອບໃຈ

*Thank
you*

